

Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Mesleki ve Alan Seçimine Yönelik Motivasyonel Eğilimleri¹

Pre-Service Classroom Teachers' Motivational Orientations Affecting Their Selection of Profession

Sabahattin Deniz², İzzet Görgeç³

Öz

Bu çalışma, Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin meslek ve alan seçimlerinde motivasyonel olarak, nelerden etkilendiklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Karma araştırma yöntemi ile hazırlanmış olan araştırmanın çalışma grubunu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 132 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, kadın öğrenciler üzerinde " içsel ve dışsal meslek seçim nedenlerinin, erkek öğrencilere göre daha çok etkili olduğu söylenebilir. Öğrenciler, öğretmenlik mesleğini yeniden tercih etmeleri durumunda, sınıf öğretmenliği alanını seçeceklerini belirtmektedirler. Öğrenciler ile yapılan görüşmelerde birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin istek ve beklentilerinde farklılık olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, meslek seçimi, öğretmen yetiştirme, alan seçimi, öğretmen adayı

Abstract

The current study aims to investigate the pre-service classroom teachers' motivational orientations affecting their selection of their field and profession. The study group of the current research employing the mixed model is comprised 132 students attending the Department of Classroom Teacher Education at the Education Faculty of Muğla Sıtkı Koçman University. In light of the findings of the current study, it can be argued that "intrinsic and extrinsic motivational orientations are more effective on the female students' selection of field and profession than on the male students. The students also stated that if they were able to select the profession of teaching, they would again select the classroom teaching. It is seen that the interviews with the students differ in the wishes and expectations of the first and fourth grade students. This may indicate the effect of their intrinsic motivation.

Keywords: Motivation, teaching profession, teacher training, field selection, pre-service teachers

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 18 / 07 / 2018

Accepted: 13 / 06 / 2019

¹ II. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumunda (26-28.4.2018) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Prof. Dr., İzmir Demokrasi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, sabahattin.deniz@idu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9595-2917>

³ Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, igorgen@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0103-3421>

Giriş

Meslek; toplumdaki sosyal, ekonomik ve teknolojik yapının gerektirdiği işbölümü sonucu ortaya çıkan, bireyin ilgi ve kabiliyetiyle sosyal etkinliklere katılma gereksinimi ve toplumun bireyden sosyal ve ekonomik yaşamda sorumluluk yüklenmesi talebi sonucu ortaya çıkmış olan yaşamsal etkinlik olgusudur (Hacıoğlu ve Alkan,1997: Aktaran; Erden,1998:25). Çocukluk döneminden itibaren çoğumuza “ilerde ne olacaksın?” sorusu sıklıkla sorulmuştur. Bu soruya nadiren hep aynı cevabı vermişizdir. Çeşitli gelişim dönemlerinde “ne olacağımıza” dönük farklı cevaplarımız olmuştur. Meslek seçimi kişisel ve toplumsal boyutu olan önemli bir konudur. Birey bir mesleki görevi yerine getirirken hem kişisel ihtiyaçlarını hem de toplumun ihtiyaçlarını giderir. Örneğin öğretmen olarak görev yapmakla toplumdaki bireylerin eğitim ihtiyaçlarının giderilmesine katkıda bulunurken aynı zamanda meslek sahibi olmanın sağladığı avantaj/fırsatlardan (maaş, sosyal statü vs.) da yararlanarak bireysel ihtiyaçlar giderilebilmektedir. Bireyler meslek tercihini yaparken pek çok faktörün etkisini hissedebilirler. Bu faktörler içsel (birey kaynaklı) ve dışsal olabilir. İçsel faktörlerin meslek seçimindeki etkisi bireyin kendi yetenek ve yeterliliklerini gerçekçi bir gözle algılamasıyla yakından ilişkilidir. Aksi takdirde bilinçsiz bir meslek tercihinin doğru yönelebilir. Bu durum mesleki ilerleme, başarı, doyum, verimlilik gibi sonuçların ortaya çıkmasında temel belirleyici olabilmektedir.

Öğretmenlik mesleği toplumlar için en stratejik mesleklerden biri olagelmıştır. Öğretmenlik bireylerin geleceğine dokunan, etki edebilen bir meslektir. Bireysel değişim ve gelişimi sağlamadan toplumsal değişim ve gelişmeye ulaşabilmek oldukça zordur. Bu nedenle öğretmen yetiştirme ülkelerin en temel eğitim sorunlarından biri olmuştur. Günümüzde ülkelerin gücü okullarının etkililiğiyle, okulların niteliği de öğretmenlerinin niteliği ile ilişkilendirilebilir. Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre öğretmenlik devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Bu mesleğe hazırlanan aday öğretmenlere, milli eğitimin temel amaçlarını gerçekleştirmek için bir öğretmende var olması gereken, bilgi, beceri, tutum ve değerlerin aktarılması hedeflenmektedir (MEB,2017). Öğretmenlik çok eski bir uğraşı alanı olmasına karşın meslek olarak kabul görmesi oldukça yenidir. Günümüzde öğretmenlik mesleği eğitim sektörüyle ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, akademik çalışma ve mesleki formasyon gerektiren profesyonel statüde uğraşı alanı olarak kabul edilmektedir (Erden, 2007:165). Öğretmenlik ülkelere ve yıllara göre farklılaşan istihdam politikaları olsa da daima tercih edilen meslekler arasında yer almıştır. Özellikle ilköğretim çağı nüfusun eğitiminden sorumlu sınıf öğretmenliği okullaşma oranıyla da toplumun büyük çoğunluğunu ilgilendiren ve istihdamı fazla olan branştır. Sınıf öğretmenliğini tercih eden adaylar da mesleki tercihlerinde bu ve benzeri pek çok faktörün etkisi altındadırlar. Öğretmenlik mesleğini tercih nedenlerine ilişkin yapılan çalışmalarda; Özsoy ve diğerleri (2010:916) yaptıkları araştırmada farklı branştaki öğretmen adaylarının %67 sinin “öğretmenliği bilinçli seçtiğini” “toplumsal ilerlemeye ve kalkınmaya katkıda bulunmak için” seçtiğini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının %85'i “ailemde birisi öğretmen olduğu için seçim” ifadesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ekinci (2017:394), yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının meslek ve alan seçiminde içsel motivasyon etkenlerinin yüksek düzeyde olduğu, dışsal motivasyon etkenlerinin orta düzeyde etkili olduğu belirtmiştir. Altınkurt, Yılmaz ve Erol (2014:48) yaptıkları çalışmada pedagojik formasyon program öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin yüksek motivasyona sahip olduklarını belirtmiştir. Bu sonuçta pedagojik formasyon eğitiminin de katkısı olduğu belirlenmiştir. Ubuz, ve Sarı (2008:117) 'ya göre sınıf öğretmenliği 3. sınıf öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu, öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri olarak “üniversite sınav sonucu”, “aile ve çevre etkisi” gibi dışsal sayılabilecek etkenleri belirtmişlerdir. Ergen (2014:72) sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerine “neden öğretmen olmak istiyor/istemiyor sunuz?” sorusunu yöneltmiş. Öğretmen adayları en önemli neden olarak “öğretmeyi sevme” ve “geleceği inşa etme” olarak belirtmişlerdir. Bu nedenler daha çok içsel nedenler olarak görülebilir.

Özbek (2007:156) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının diğer branşlara göre mesleği seçmelerinde, ekonomik kriterlere daha çok önem verdikleri başka bir ifade ile mesleği seçmede ekonomik kriterleri ön planda tuttıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca aynı araştırmada öğretmenlik mesleğinin tercih edilmesinde, kişisel faktörler (istek-ilgi/çocuk sevgisi/kutsal meslek olarak görme) vb... tüm branşlardaki öğretmen adaylarında sosyal ve ekonomik faktörlerden daha etkili bulunmuştur. Osguthrope ve Sanger'e (2013:183) göre de öğrencilerin hayatlarında fark yaratmak, rol model olmak ve çocuklarla çalışma gibi... Nedenlerin önemi vurgulanmaktadır.

Mevcut sistemde öğretmenlik mesleğini seçme süreci ortaöğretimden sonra girilen Yükseköğretim Kurumları Sınavı ile mümkün olmaktadır. Ortaöğretim kurumlarından (lise) mezun olan öğrenciler Eğitim fakültesi ve diğer alan fakültelerini tercih ederek öğretmen olabileme fırsatına sahip olabilmektedirler. 2017 yılında yapılan öğretmenlik programları başarı sıralaması şartı uygulaması ve öğretmenlik mesleğinin niteliği ile ilgili bazı politikalar sonucunda öğretmenlik programlarının doluluk oranı artmıştır. Bu oranlar devlet üniversitelerinde 2017 yılında %91,38 iken, 2018 yılında %94,72 'ye, vakıf üniversitelerinde 2017 yılında %78,94 iken, 2018 yılında %88,42' ye çıkmıştır (Memurlar.net,2018). OECD'nin PISA 2015 verilerine göre 72 ülkede 15 yaş düzeyindeki öğrencilerin % 10'u gelecekte doktor olmak isterken, ikinci sırada en çok olmak istenen meslek öğretmenlik (%8) olmaktadır. Öğrencilerin %15'i kararsız olduklarını belirtmişlerdir (Hürriyet Gazetesi, 2018).

Meslek seçimini etkileyen pek çok faktör (kişisel, sosyal, ekonomik vb...) öğretmenlik mesleğinin seçimini de etkilemiştir. Ayrıca öğretmenlik mesleği üzerine içsel motivasyon kaynakları dışsal kaynaklardan daha etkilidir (Yazıcı,2009:37). Araştırma bulgularından da görüleceği üzere öğretmenlik mesleğinin seçiminde etkili olan içsel ve dışsal pek çok motivasyonel faktörden söz edilebilir. Ancak motivasyon düzeyinin yüksekliği ile mesleki performans arasındaki ilişki dikkate alındığında öğretmen adaylarının ileride mesleki görevlerini yerine getirirken gösterecekleri başarı açısından motivasyon kaynakları ve düzeyi önem kazanmaktadır. Gerek bireysel gerekse toplumsal sorumluluğu büyük olan öğretmenlik mesleğinin yerine getirilmesi, motivasyon faktöründen bağımsız düşünülemez. Bu amaçla sınıf öğretmenlerinin mesleki ve alan seçimlerinde etkili olan motivasyon kaynakları, araştırma için çıkış noktası olmuştur. Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin mesleki ve alan seçiminde etkili olan motivasyon kaynaklarını bazı değişkenleri ele alarak incelemek, bu araştırmanın amacı olmuştur.

1. Alt Amaçlar

- 1.Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının sosyo-demografik özellikleri nedir?
2. Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile alanı tercih sıralamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile yeniden tercih etme durumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile sınıf öğretmenliği atamalarından etkilenme arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile ailede öğretmen olup/ olmaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 7.Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile Ailede öğretmen modeli bulunması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
8. a) Soru 1: Sınıf öğretmenliği mesleğini neden seçtiniz?
b) Soru 2: Sınıf öğretmenliği mesleğinden beklentileriniz nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu modelde nicel ve nitel işlem sürecine yer verilmiştir. Creswell (2003)'e göre karma yöntem, araştırmacının bir çalışma veya birbirini izleyen çalışmalar içerisinde nitel ve nicel yöntem, yaklaşım ve kavramların birleştirilmesi olarak ifade edilmektedir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği 1. ve 2. sınıf düzeyinde öğrenim gören 132 öğrenci oluşturmuştur. Nitel verilerin elde edilmesinde ise gönüllü olan öğrenciler arasından 1.sınıf (8) ve 4. sınıfta (6) öğrenim gören öğrenciler görüşmeye katılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, nicel veriler elde etmek için Mayr (1998, tarafından geliştirilen; Atav ve Altunoğlu , 2013:66) tarafından Türkçeye uyarlanan, "Meslek ve alan seçiminde isteklendirme ölçeği" uygulanmıştır. Ölçeğin orijinali 24 maddeden oluşan beşli likert tipindedir. Uyarlama sonucunda 21 madde ve 4 alt boyut olarak oluşturulmuştur. Birinci boyut olan içsel alan seçim nedenleri (3 madde), ikinci boyut olan dışsal alan seçim nedenleri (5 madde), üçüncü boyut olan içsel meslek seçim nedenleri (8 madde), dördüncü boyut olan dışsal meslek seçim nedenleri(4 madde) olarak belirlenmiştir. Ölçekte (3) madde atılmıştır. Ölçekteki maddelerin değerlendirilmesinde her bir madde için; "çok önemli" derecesine 5 puan, "önemli" derecesine 4 puan, "kararsızım" derecesine 3 puan, "önemli değil" derecesine 2 puan ve "Hiç önemli değil" derecesine 1 puan verilerek aritmetik ortalama değeri hesaplanmıştır. Ölçekteki sınıf öğretmenliği 1. ve 2. sınıf öğretmen adaylarının mesleki ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilimlerine ait maddelerin aritmetik ortalama

değerleri; 1,00 den 1,79'a kadar, "zayıf"; 1,80 den 2,59'a kadar, "kısmen yeterli"; 2,60 dan 3,39'a kadar, "yeterli"; 3,40 dan 4,19'a kadar, "iyi"; 4,20 den 5,00'e kadar, "mükemmel" olarak belirlenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise öğretmen adayları ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır ve açık uçlu soru sorulmuştur. Elde edilen bilgiler analiz edilmiştir. Araştırmamızda ölçeğin tümü için elde edilen Cronbach Alfa katsayısı ($\alpha = 0.71$) olarak bulunmuştur. Alt boyutlar da ise içsel alan seçim nedenleri ($\alpha = 0.60$), dışsal alan seçim nedenleri, ($\alpha = 0.67$) içsel meslek seçim nedenleri ($\alpha = 0.65$) ve dışsal meslek seçim nedenleri ($\alpha = 0.65$) olarak hesaplanmıştır. Ayrıca nitel bilgileri elde etmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorular kullanılmıştır. Bununla birlikte öğretmen adayları ile yapılan görüşmelerde yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sorularının hazırlanmasında ilgili alanyazın taranmıştır. Sınıf öğretmenliği programı öğrencileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. 4 adet araştırma sorusu oluşturulmuştur. Amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılarak, 30 kişilik sınıf öğretmenliği öğrenci grubuna uygulanmıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek, sorular tekrar düzeltilmiştir. Araştırmacıların, kendi rolünü araştırma süresince iyi bir şekilde yönetebilmeleri için, iyi belirlenmiş araştırma soru biçimine (2 madde olarak) dönüştürülmüştür (Seggie ve Bayyurt,2015.29).

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde istatistiksel yöntemler (frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (x), standart sapma (ss, t-testi, F-testi ve MWU testi) uygulanmıştır. Nitel verilerin analiz edilmesinde görüşmeye katılan öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevap kâğıtları, 1. ve 4. sınıf düzeyinde numaralandırılarak her bir öğrenci için, cevap ifadeleri kayıt altına alınmıştır. Ayrıca, her bir öğrenci için içerik analizi tekniğiyle temalara ayrıştırılıp, sınıf ve cinsiyete göre kodlanmıştır. İçerik analizi tekniği ile veri grubundan, içeriğe yönelik tekrarlanabilir ve geçerli sonuçlar elde edilmesi sağlanmıştır (Krippendorff, 1980: 25).

3. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde, her bir bağımsız değişkene göre elde edilen bulgular ele alınıp analiz edilmiştir.

3.1. Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının sosyo-demografik özellikleri nedir?

Sınıf öğretmenliği 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinden cinsiyet, alan tercih sıralaması, yeniden tercih etme durumu, sınıf öğretmenliğine atanma koşullarından etkilenme, ailede öğretmen olup/olmaması, ailede öğretmen modelinin olması durumuna ilişkin bulgular. Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Meslek ve Alan Seçimine Yönelik Motivasyonel Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Değişkenler	Seçenekler	f	%
Cinsiyet	Kadın	84	63,6
	Erkek	48	36,4
Sınıf öğretmenliği seçimindeki tercih sıralaması	İlk sırada	54	40,9
	İkinci sırada	33	25,0
	Üçüncü sırada	18	13,6
	Daha sonra	27	20,5
Yeni tercih yapsaydınız, hangi alanı tercih ederdiniz	Yine Sınıf öğretmenliği	91	68,9
	Diğer alanlar	41	31,1
Öğretmen aile üyeniz var mı?	Evet	59	44,7
	Hayır	73	53,3
Öğretmen modeli kim?	Annem	1	1,7
	Babam	6	10,2
	Kardeşim	18	30,5
	Diğer	35	57,6
Sınıf öğretmenliği atamalarının fazla olması seçiminizi etkiledi mi?	Evet	107	81,8
	Hayır	24	18,2

Tablo 1 incelendiğinde, cinsiyet açısından araştırmaya katılan sınıf öğretmenliği öğrencilerinin , %63,6' sını kadın, %36,4'ünün erkek olduğu; öğrencilerin %40,9'u birinci tercihte, %25,0 i ikinci tercihte, %13,6'sını üçüncü tercihte ve

%20,5'i dördüncü ve daha sonraki tercihlerde sınıf öğretmenliğini tercih ettiği; eğer yeniden tercih etme koşulu olmuş olsaydı %68,9'unun yine sınıf öğretmenliğini tercih edeceklerini, %41,1'inin başka alanı tercih edecekleri; 44,7'sinin ailesinde öğretmen olduğunu ve %53,3'ünde olmadığını; ailesinde öğretmen olanların %42,4'ünün anne, baba ve kardeşinin öğretmen olduğunu ve % 57,6' sının olmadığını ve %81,1'inin sınıf öğretmenliği atamalarının fazla olması ile etkilendiklerini, % 18,2'sinin bunların dışında nedenlerle öğretmenliği tercih ettikleri saptanmıştır.

3.2. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilimlerinin cinsiyete göre ortalamaları Tablo 2'de verilmiştir

Tablo 2. Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Meslek Ve Alan Seçimine Yönelik Motivasyonel Eğilimleri Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	Levene Testi		t Testi	
						F	p	t	p
İçsel alan seçim nedenleri	Kadın	84	4,043	0,705	130	0,177	0,674	1,389	0,167
	Erkek	48	3,868	0,686					
Dışsal alan seçim nedenleri	Kadın	84	3,158	0,801	130	0,893	0,347	-0,976	0,331
	Erkek	48	3,020	0,743					
İçsel meslek seçim nedenleri	Kadın	84	4,273	0,644	130	0,280	0,598	3,451	0,001
	Erkek	48	3,856	0,707					
Dışsal meslek seçim nedenleri	Kadın	84	3,854	0,805	130	0,675	0,413	3,391	0,001
	Erkek	48	3,343	0,876					

p<0.05

Tablo 2 incelendiğinde, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin içsel meslek seçim nedenleri ve dışsal meslek seçim nedenleri alt boyutlarında kadın öğrencilerin lehine, erkek öğrencilere göre daha anlamlı bir fark bulunmuştur. Kadın ve erkek sınıf öğretmenliği adaylarının, içsel alan seçim nedenleri ve dışsal alan seçim nedenleri alt boyutunda bir fark bulunmamıştır.

3.3. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile alanı tercih sıralamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilimlerinin alan tercih sıralamalarına göre ortalamaları Tablo 3'te verilmiştir

Tablo 3. Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Meslek ve Alan Seçimine Yönelik Motivasyonel Eğilimleri Puanlarının Alan Tercih Sıralama Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
İçsel alan seçim nedenleri	Gruplarası	3,012	3	1,004	2,094	0,104
	Gruplariçi	61,379	128	0,480		
	Toplam	64,391	131			
Dışsal alan seçim nedenleri	Gruplarası	1,098	3	0,366	0,595	0,619
	Gruplariçi	78,735	128	0,615		
	Toplam	79,832	131			
İçsel meslek seçim nedenleri	Gruplarası	1,525	3	0,508	1,054	0,371
	Gruplariçi	61,770	128	0,483		
	Toplam	63,296	131			
Dışsal meslek seçim nedenleri	Gruplarası	1,871	3	0,624	0,831	0,479
	Gruplariçi	96,066	128	0,751		
	Toplam	97,937	131			

p<0.05

Tablo 3 incelendiğinde, 1. sınıf ve 2. sınıf öğretmenliği öğrencilerinin, sınıf öğretmenliği alanını tercih etmelerindeki sıralama değişkenine göre içsel alan seçim nedenleri, dışsal alan seçim nedenleri, içsel meslek seçim nedenleri ve dışsal meslek seçim nedenleri alt boyutlarında anlamlı bir fark görülmemektedir.

3.4. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile yeniden tercih etme durumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilimlerinin yeniden tercih etme durumuna göre ortalamaları Tablo 4'te verilmiştir

Tablo 4. Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Meslek ve Alan Seçimine Yönelik Motivasyonel Eğilim Puanlarının Yeniden Tercih Etme Durumu Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Boyutlar	Yeni tercih alanı	N	$\bar{X}$	SS	Sd	Levene Testi		t Testi	
						F	p	t	p
Dışsal alan seçim nedenleri	Sınıf öğrt.	91	3,126	0,832	130	4,842	0,030	0,389	0,698
	Diğer alanlar	41	3,069	0,659					
İçsel alan seçim nedenleri	Sınıf öğrt.	91	4,106	0,614	130	1,918	0,168	3,193	0,002
	Diğer alanlar	41	3,699	0,802					
İçsel meslek seçim nedenleri	Sınıf öğrt.	91	4,292	0,474	130	14,888	0,000	4,493	0,000
	Diğer alanlar	41	3,928	0,707					
Dışsal meslek seçim nedenleri	Sınıf öğrt.	91	3,648	0,894	130	1,569	0,213	-0,393	0,691
	Diğer alanlar	41	3,713	0,803					

p<0.05

Tablo 4 incelendiğinde, sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının yeniden tercih etme imkânı olduğunda, sınıf öğretmenliği lehine içsel alan seçim nedenleri ($\bar{X} = 4,10$) ve içsel meslek seçimleri nedenleri ($\bar{X} = 4,29$) başka alanlara göre anlamlı bir fark göstermektedir. Dışsal meslek seçim nedenleri ve dışsal alan seçim nedenlerinin yeniden tercih etme imkanları ile arasında bir fark görülmemektedir.

3.5. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile sınıf öğretmenliği atamalarından etkilenme arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilimlerinin sınıf öğretmenliği atamalarından etkilenmelerine göre ortalamaları tablo 5'te verilmiştir

Tablo 5. Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Meslek ve Alan Seçimine Yönelik Motivasyonel Eğilim Puanlarının Sınıf Öğretmenliği Atamalarından Etkilenme Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Boyutlar	Öğretmen atamalarından etkilenme	N	$\bar{X}$	SS	Sd	Levene Testi		t Testi	
						F	p	t	p
İçsel alan seçim nedenleri	Evet	108	3,959	0,717	130	0,343	0,559	-0,691	0,491
	Hayır	24	4,069	0,629					
Dışsal alan seçim nedenleri	Evet	108	3,182	0,742	130	1,332	0,251	-2,334	0,021
	Hayır	24	2,777	0,875					
İçsel meslek seçim nedenleri	Evet	108	4,113	0,711	130	0,034	0,854	0,305	0,761
	Hayır	24	4,161	0,627					
	Evet	108	3,754	0,834	130	0,037	0,848	2,473	0,015

Dışsal meslek seçim nedenleri	Hayır	24	3,281	0,909
p<0.05				

Tablo 5 incelendiğinde, sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliği branşındaki alımların etkisi değişkenine göre, dışsal alan seçim nedenlerinden ($\bar{X} = 3,18$) ve dışsal alan meslek seçim nedenlerinden ($\bar{X} = 3,75$) etkilendikleri yönünde anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. İçsel alan seçim nedenleri ve içsel meslek seçim nedenleri alt boyutunda sınıf öğretmenliği branşında atama yönünde göre anlamlı bir fark görülmemektedir.

3.6. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile ailede öğretmen olup/ olmaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilimlerinin ailede öğretmen olup/olmamasına göre ortalamaları Tablo 6'da verilmiştir

Tablo 6. Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Meslek ve Alan Seçimine Yönelik Motivasyonel Eğilim Puanlarının Ailede Öğretmen Olup/Olmaması Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Boyutlar	Ailede model öğretmen olup/olmaması	N	$\bar{X}$	SS	Sd	Levene Testi		t Testi	
						F	p	t	p
İçsel alan seçim nedenleri	Var	59	4,045	0,635	130	3,694	0,057	0,963	0,337
	Yok	73	3,926	0,749					
Dışsal alan seçim nedenleri	Var	59	3,141	0,729	130	0,908	0,342	0,431	0,667
	Yok	73	3,082	0,823					
İçsel meslek seçim nedenleri	Var	59	4,211	0,594	130	0,090	0,764	1,337	0,184
	Yok	73	4,049	0,763					
Dışsal meslek seçim nedenleri	Var	59	3,686	0,820	130	1,670	0,199	0,2132	0,121
	Yok	73	3,654	0,903					

p > 0.05

Tablo 6 incelendiğinde, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin ailelerinde öğretmen olup olmaması değişkenine göre içsel alan seçim nedenleri, dışsal alan seçim nedenleri, içsel meslek seçim nedenleri ve dışsal meslek seçim nedenleri alt boyutlarında anlamlı bir fark görülmemektedir.

3.7. Sınıf öğretmenliği adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilim puanı ile Ailede öğretmen modeli bulunması arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilimlerinin ailede öğretmen modeli olması durumuna göre ortalamaları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Meslek ve Alan Seçimine Yönelik Motivasyonel Eğilim Puanlarının Ailede Öğretmen Modeli Bulunması Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
İçsel alan seçim nedenleri	Gruplararası	0,758	3	0,253	0,624	0,603
	Gruplarıçi	22,685	56	0,405		
	Toplam	23,443	59			
Dışsal alan seçim nedenleri	Gruplararası	0,740	3	0,247	0,461	0,710
	Gruplarıçi	29,943	56	0,535		
	Toplam	30,683	59			

İçsel meslek seçim nedenleri	Gruplararası	2,332	3	0,777	2,328	0,084
	Gruplarıçi	18,694	56	0,334		
	Toplam	21,026	59			
Dışsal meslek seçim nedenleri	Gruplararası	1,982	3	0,661	0,916	0,439
	Gruplarıçi	40,376	56	0,721		
	Toplam	42,352	59			

p >0.05

Tablo 7 incelendiğinde, ailesinde öğretmen modeli olma (anne, baba, kardeş, diğer akrabalar) değişkenine göre içsel alan seçim nedenleri, dışsal alan seçim nedenleri, içsel meslek seçim nedenleri ve dışsal meslek seçim nedenleri alt boyutlarında anlamlı bir fark görülmemektedir.

3.8. Nitel Araştırma Bulguları

3.8.1. Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının meslek ve alan seçimine yönelik motivasyonel eğilimleri ile ilgili görüşlerini yansıtan açık uçlu sorulara (Soru 1: Sınıf öğretmenliği mesleğini neden seçtiniz? Soru 2: Sınıf öğretmenliği mesleğinden beklentileriniz nelerdir?) verilen cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmada özel alan(sınıf öğretmenliği) ve mesleğin hizmet öncesi eğitim aşamasına ilk giriş yılı olan 1. sınıf ile bu aşamayı tamamlamak üzere olan 4. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlik mesleğini ve alan tercihlerini etkileyen faktörleri daha ayrıntılı olarak ortaya çıkarabilmek için açık uçlu sorular sorulmuş ve görüşmeler yapılmıştır. Verilen cevapların içerikleri analiz edilerek gruplandırılmıştır. Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, birinci sınıf öğrencilerinin, meslek olarak öğretmenliği seçmelerinde “öğretmenlerinden etkilenme” ve “insan yetiştirme sürecinde etkin bir rol oynama isteği” gibi daha iddialı ve ideal faktörlerin etkisi altında oldukları görülürken, 4. sınıfa gelen öğrenciler ise “sosyal statü, ekonomik getiri, mesleğin çalışma ve tatil imkânı gibi faktörlerin etkisinde oldukları” gözlenmiştir. Aşağıda bu duruma ilişkin sorulara verilen cevaplara örnekler verilmiştir.

Ö1: “Aslında PDR okumak istiyordum. Ama puanım yetmedi. Aldığım puana yakın sınıf öğretmenliği vardı. Ailemin desteği ile karar verip, seçtim” (1. Sınıf öğrencisi- Erkek).

Ö2: “Öğretmenlik mesleğini bana yakışan ve benim yapabileceğim bir meslek olduğunu düşünerek seçtim”(1. Sınıf öğrencisi- Erkek).

Ö3: “Vatana, millete iyi bir nesil yetiştirmek” (1. Sınıf-Erkek).

Ö4: “İlkokul öğretmenimi çok sevdim, o benim kahramanımdı” (1. Sınıf-Kadın).

Ö5: Sevdiğim bir meslek olduğu için sınıf öğretmenliğini seçerek karar verdim. Zaten çocukluğumdan beri istiyordum. Bana öğretmenlik mesleği her zaman heyecan duymamı sağlamıştır (1. Sınıf öğrencisi-Kadın).

Ö6: Çok güzel bir meslek olduğu için seçtim. Özellikle sınıf öğretmenliğini tercih ettim. Çünkü zevkle yapabileceğim bir alan olması da beni mutlu ediyor. Özellikle çocukları çok seviyorum. Eğer sınıf öğretmenliğine puan yetmeseydi bir yıl sonra tekrar deneyecektim (1. Sınıf öğrencisi-Kadın).

Ö7: Öğretmenlik mesleğini yürekte sevecek öğretmenlere ihtiyaç olduğunu düşündüğüm için seçtim. Bende çok seviyorum. Ama şimdi mezun olacağım. Bilmiyorum KPSS’yi kazanabilecek miyim? Çok çalışıyorum(4. Sınıf öğrencisi-Erkek).

Ö8: Öğretmenlik bir kadın için ideal bir meslek. Çalışma saatleri uygun, tatilleri oldukça iyi. Sınıf öğretmenliği de bana çok uygun bir alan. Eğitim sevdiğim bir alan(4. Sınıf öğrencisi-Kadın).

Ö9: Öğretmenlik mesleğini hem çocukları sevdiğim için hem de iş hayatı düzen içinde olduğu için seçtim. Hem de kendim istediğim için seçtim (4. Sınıf öğrencisi-Kadın).

Ö10: Çocukluktan beri istediğim meslek öğretmenlik idi. Bu nedenle seçtim. Ayrıca, benim için saygınlığı olan bir meslek (4. Sınıf öğrencisi-Erkek).

Sonuç ve Değerlendirme

Araştırmada 1. ve 2. sınıfta öğrenim görmekte olan, sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve öğrenim gördükleri alana yönelik motivasyonlarının bazı değişkenlerden etkilendiğini göstermektedir. Öğretmen adaylarının içsel ve dışsal meslek ve seçim nedenleri, onların tercihlerinde etkili olmaktadır.

Kadın öğretmen adaylarının içsel ve dışsal meslek seçim motivasyonlarının erkeklere göre daha önemli olduğu söylenebilir. Kadın öğretmen adaylarının eğitime ilgi ve pedagojik yönlerinin daha çok öne çıkması, uygun çalışma

saatlerine sahip olması, çocuklarla ilgili deneyimleri ve onlarla mutlu olma düşünceleri etkili olmuş olabilir. Öğretmen adayları üzerinde yapılan bazı çalışmalarda içsel alan seçim nedenlerinin cinsiyete göre fark gösterdiği ve bu farkın kadın öğretmen adaylar lehine olduğu vurgulanmaktadır (Bruinsma ve Jansen, 2010:197; Ekinci, 2017:399). Öğretmen adaylarının yeniden meslek seçmeleri durumunda yine sınıf öğretmenliğini tercih etmelerine yönelik motivasyonlarının yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum sınıf öğretmenliği alanındaki öğrenim konularına olan ilgiden ve bu alan ait yeteneklere sahip olduklarından kaynaklanabilir. Göçer Şahin ve Gelbal'in (2016:443) öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerinin ölçeklenmesine yönelik çalışmalarında sınıf öğretmenliğini tercih eden "öğrencilerin çalışma koşullarının rahat olmasının" önemi vurgulanmaktadır. Çermik ve diğerlerinin (2010:208) yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin sınıf öğretmenliğini yeniden tercih etme eğilimlerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda, ülkemizdeki Sosyo- politik etkenlerin rolünün etkili olabileceği düşüncesi ile ilişkilendirilebilir.

Dışsal alan seçim motivasyonlarının bir farklılık göstermediği görülmektedir. Bu durum "sınıf öğretmenliği programındaki verilen eğitim – öğretimin pek zor olmayacağını" düşünmelerinden ve öğrenim gördükleri yerin geçmiş yaşantılarına yakın olması ile ilişkilendirilebilir. Sınıf öğretmenliğine yönelik içsel meslek seçim motivasyonlarının öne çıkması, "bazı şeyleri kendi öğretmenlerinden daha iyi yapma" isteklerinin etkisi ile açıklanabilir. Dışsal meslek seçim motivasyonlarının yeniden tercihte etkili olmaması ise oturdukları/yaşadıkları yere uzak ortamlarda göreve başlayacak olmalarından ve uzun bir süre yasal koşullar nedeniyle istedikleri bir yaşam ve çalışma mekânına geçiş yapamayacakları düşüncesinden kaynaklanabilir.

Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının dışsal alan seçim motivasyonlarının ve dışsal meslek seçim motivasyonlarının, Milli Eğitim Bakanlığının sınıf öğretmenliği branşına atamalarda daha fazla kontenjan vermesinin ve her öğretmen alımı döneminde sınıf öğretmenliğine yer vermesinin etkili olduğu söylenebilir. Özellikle sınıf öğretmenliği alanının, zor olmayan bir eğitim sürecine sahip olduğu düşüncesi ve uygun çalışma saatlerine sahip olması da belirtilebilir. İçsel alan seçim motivasyonlarının ve içsel meslek seçim motivasyonlarının sınıf öğretmenliğine yönelik atamalarda anlamlı bir fark oluşturmaması, fakülte bittikten sonra öğretmen olarak atanmasalar bile alanda öğrenilen konulardan yararlanmanın getireceği katkı ile de ilişkilendirilebilir. Ayrıca çocuklarla ilgilenirken edinilen deneyimlerin yeterli olacağı düşüncesi de etkili olmuş olabilir.

Öğretmen adaylarının ailelerinde öğretmen olmamasına rağmen öğretmenliği seçmeleri, kendilerinin bu tür bir meslekte daha başarılı olacaklarına inanmaları, mutlu olacaklarını düşünmeleri ile açıklanabilir. Ayrıca öğrencilerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesi ve uygun mesleki kararlar verebilmelerini, sağlayıcı etkinliklerde etkilemiş olabilir (Hamamcı, 2011:364). Öğretmenliği isteyerek seçen öğretmen adaylarının tercihlerini etkileyen nedenlerden birisi olarak öğretmenlerini, rol model olarak almaları anlaşılmaktadır (Montecinos ve Nielsen, 1997:47).

Öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğini seçerken kaçınıcı tercih olarak seçtiklerinin mesleki ve alan seçimi motivasyonlarını etkilemediği anlaşılmaktadır. Bu durum öğretmen adaylarının çoğunlukla sınıf öğretmenliği alanını, tercihlerinde kullanmış olmaları ile açıklanabilir. Öğretmenlik mesleğini tercih ederken içsel nedenlerin öne çıktığını ve ilk sıraları aldığı görülmektedir (Manuel ve Hughes'in, 2006:20). Mesleğin seçilmesine yönelik nedenler, sıra ve önem, ülkeler arasında farklılık göstermektedir (Atav ve Altınoğlu, 2013:59).

Çocuklarla ilgilenirken edinilen olumlu deneyimler ve öğretmenlik mesleğinin çok yönlü oluşu, içsel meslek seçim nedenleri olarak yorumlanabilir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik alanında yetenekli olduklarına inanmaları ve öğretmen olmaya karşı istekli olmalarının da etkili olduğu söylenebilir (Eren ve Tezel, 2010:1416). Öğrencilerin, mesleği ve sınıf öğretmenliği alanını seçme yönündeki karar almalarını etkileyen, bir eğitim kademesi döneminin olmaması ilginç görünmektedir. Çünkü bir mesleğin tercih edilmesini etkileyen en önemli nedenlerden birisi küçük yaşlarda herhangi bir meslekle ilgili deneyimler kazanarak, eğitim kademesinin ilerleyen adımlarında mesleki kararlılık göstermesidir. Oysa sınıf öğretmenliği öğrencileri ile yapılan görüşmelerde bazı öğrencilerin mesleki ve alan kararlılığını, özellikle sınıf öğretmenliği alanını çocukluktan beri düşündüklerini vurgulamaları, öğrencilerin farklı değişkenlerden (sosyo-ekonomik –kültürel) etkilenmesi ile açıklanabilir. Başka bir faktör de mesleki danışmanlık yönünden, istenilen düzeyde yararlanamadıkları ile ilişkilendirilebilir. Mesleki ve alan tercihinin ilişkili olan faktörler birinci sınıflarda daha idealist temelde iken, eğitim sürecinin son sınıfında daha gerçekçi faktörlere dönüşmektedir. Özellikle mesleğin iş güvencesi ve çalışma şartlarının elverişliliği, meslek ve alan tercihindeki etkisi süreklilik göstermektedir. Mesleki gelişimin yaşam boyu devam eden fiziksel, bilişsel ve duygusal bir süreç olduğu bağlamında ele alındığında sınıf öğretmenliği öğrencilerinin elde ettikleri teorik ve uygulamalı deneyimlerin kazanımları daha çok önem kazanacaktır. Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin meslek ve alan ile ilgili beklentilerinin genel olarak olumlu yönde olduğu anlaşılmaktadır. Bursal ve Buldur (2016:368) öğretmen adaylarının mesleki tercih nedenlerini belirlemelerinin önemli olduğunu ve mesleğe yönelik içsel nedenlerin olumlu gelecek beklentisi yarattığını vurgulamaktadırlar.

Sonuç olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini ve sınıf öğretmenliğini, bir meslek olarak düşündükleri ve birçok nedenden etkilenecek tercihte buldukları anlaşılmaktadır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda, öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ve özel alan yeterlikleri, istedik ölçütlerde, öğrencilere hizmet öncesinde sunulması önem kazanmaktadır.

Öğretmen adaylarının sadece akademik başarıları değil, kişisel özellikleri de öğretmenlik mesleğindeki performanslarını önemli ölçüde etkilemektedir (MEB,2017). Ülkeler arasında öğretmenlik mesleği seçimini etkileyen motivasyonel ve algısal farklılıkların olduğu anlaşılmaktadır (Watt ve diğerleri,2012:971). Sınıf öğretmenliği 1. ve 2. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve sınıf öğretmenliği alanına yönelik seçimlerinde motivasyonel nedenlerin önemli olduğu söylenebilir.

Öneriler

Araştırmada meslek ve alan seçiminde içsel nedenlerin etkisine yönelik bulgular dikkate alındığında, öğretmen adaylarının daha çok içsel motivasyonları üzerinde etki yaratacağı düşünülen şu önerilerde bulunulabilir;

1- Lise öğrencilerine meslek ve alan seçimine yönelik rehberlik hizmetleri, okullarda etkili bir şekilde sunulmalıdır.

2-Sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin, üniversitedeki öğretim yaşamlarında kendi alanlarını tercih etmelerini destekleyici ve geliştirici, eğitim-öğretim ile ilgili sosyal sorumluluk projelerine katılımları sağlanmalıdır.

3-Eğitim fakültelerinde sınıf öğretmenliği alanındaki öğrencilerin çok yönlü yetişmelerini sağlayıcı ekstra program etkinliklerine yer verilmelidir.

Dışsal alan ve meslek seçim nedenlerine ilişkin bulgular dikkate alındığında ise şu önerilerde bulunulabilir;

4- Öğretmen atamalarında sınıf öğretmenliği kontenjan sayıları daha da artırılmalıdır.

5- Yükseköğretim kurumları sınavına giren öğrencilerden, Eğitim fakültelerini öncelikle tercih edenleri, özendirici burs/yurt gibi... Olanaklar çoğaltılmalıdır.

6- Yeni yapılacak araştırmalarda özellikle erkek öğretmen adaylarının içsel ve dışsal meslek seçim motivasyonlarının, kadın öğretmen adaylarına göre düşük düzeyde çıkmasının nedenleri nitel çalışmalarla araştırılmalıdır.

Kaynakça

- Altınkurt, Y. Yılmaz, K. ve Erol, E. (2014). " Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Motivasyonları". *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), s.48-62.
- Atav, E. ve Altunoğlu, B. D. (2013). "Meslek Ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), s.58-70.
- Bruinsma, M. and Jansen E.P.W.A. (2010). "Is The Motivation To Become A Teacher Related To Pre-Service Teachers' Intentions To Remain In The Profession?". *European Journal Of Teacher Education*, 33(2), s.185–200.
- Bursal, M. ve Buldur, S. (2016). "İlköğretim Öğretmen Adaylarının Meslek Tercih Nedenleri Ve Geleceklerine Yönelik Beklentileri: Karşılaştırmalı Bir Analiz". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), s.351-376.
- Creswell, J. W. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çermik, H., Doğan, B. ve Şahin, A. (2010). "Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri". *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, s.201-212.
- Ekinci, N. (2017). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Ve Alan Seçiminde Etkili Olan Motivasyonel Etkenler". *İlköğretim Online*. 16 (2), s.394-405.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Alkim yayınevi.
- Erden, M.(2007). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Eren, A. and Tezel, K.V. (2010). "Factors Influencing Teaching Choice, Professional Plans About Teaching, And Future Time Perspective: A Mediatonal Analysis". *Teaching And Teacher Education*, 26(7), s.1416–1428.
- Ergen, Y.(2014). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Nedenlerinin İncelenmesi (Bayburt Eğitim Fakültesi Örneği)". *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), s.62-74.
- Göçer-Şahin, S. and Gelbal, S. (2016). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenlerinin Ölçeklenmesi [A Scaling Of Preservice Teachers' Motivational Factors In Choosing The Teaching Profession]". *Journal Of Measurement And Evaluation In Education and Psychology*, 7(2), p.443-458.

- Hamamcı, Z. (2011). "Kariyer Eğitimi Programları", Yeşilyaprak, B.(Ed.). *Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Pegem Akademi . s.361-405.
- Hürriyet Gazetesi. (2018). <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/her-10-liseliden-biri-doktor-olmak-istiyor-40897506>. (9.11.2018).
- Krippendorff, K. (1980). *Content Analysis: An Introduction To Its Methodology*. Sage, Beverly Hill. p.1-191.
- Manuel, J. and Hughes, J. (2006). "It Has Always Been My Dream: Exploring Pre-Service Teachers' Motivations For Choosing To Teach". *Teacher Development*, 10(1), p.5-24.
- Memurlar.net,(2018). <https://www.memurlar.net/haber/772080/span-class-keyword-yok-span-yks-yerlestirme-sonuc-raporu-yayimladi.html>. (09.11.2018).
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). "Öğretmen Stratejisi Belgesi" .http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/26174415_strateji_belgesi_rg-ylan, (16.07.2018).
- Montecinos, C.ve Nielsen, L. E. (1997). "Gender And Cohort Differences In University Students' Decisions To Become Elementary Teacher Education Majors". *Journal of Teacher Education*, 48(1), p.47–54.
- Osguthorpe, R., and Sanger, M. (2013). "The Moral Nature Of Teacher Candidate Beliefs About The Purposes Of Schooling And Their Reasons For Choosing Teaching As A Career". *Peabody Journal Of Education*, 88(2), p.180-197.
- Özbek, R. (2007). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Kişisel, Ekonomik Ve Sosyal Faktörlerin Etkililik Derecesine İlişkin Algıları". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,17(1), s.145–159.
- Özsoy, G., Özsoy, S., Özkara, Y. ve Memiş, A, D. (2010). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörler", *Elementary Education Online*, 9(3). s.910-921.
- Seggie,F.N. ve Bayyurt, Y. (2015). *Nitel Araştırma (Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları)*, Ankara: Anı yayıncılık.
- Ubuz, B. ve Sarı S. (2008). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenleri", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, s.113-119.
- Watt, H.M.G., Richardson, P.W., Klusmann, U., Kunter, M., Beyer, B., Trautwein, U., and Baumert, J. (2012). "Motivations For Choosing Teaching As A Career: An International Comparison Using The FIT-Choice Scale". *Teaching And Teacher Education*, 28(6), p.791–805.
- Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik Mesleği Motivasyon Kaynakları ve Temel Tutumlar: Kuramsal Bir Bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1),s.33-46.